

W1-4	Asignatura	Edukasyon sa Pagpapakatao	Baitang	10
	Markahan	Ikaapat	Petsa	

I. PAMAGAT NG ARALIN	Paggalang sa Buhay at Sekswalidad
II. MGA PINAKAMAHALAGANG KASANAYANG PAMPAGKATUTO (MELCs)	<p>49. Natutukoy ang mga isyung kaugnay sa kawalan ng paggalang sa dignidad at sekswalidad</p> <p>50. Nasusuri ang mga isyung kaugnay sa kawalan ng paggalang sa dignidad at sekswalidad</p> <p>51. Napangangatwiran na: Makatutulong sa pagkakaroon ng posisyon tungkol sa kahalagahan ng paggalang sa pagkatao ng tao at sa tunay na layunin nito ang kaalaman sa mga isyung may kinalaman sa kawalan ng paggalang sa dignidad at sekswalidad ng tao.</p> <p>52. Nakagagawa ng malinaw na posisyon tungkol sa isang isyu sa kawalan ng paggalang sa dignidad at sekswalidad.</p> <p>ESP10PI-IVa-13.1 ESP10PI-IVa-13.2 ESP10PI-IVa-13.3 ESP10PI-IVa-13.4</p>
III. PANGUNAHING NILALAMAN	Naipamamalas ng mag-aaral ang pag-unawa sa mga isyu tungkol sa Kawalan ng Paggalang sa Dignidad at Sekswalidad

IV. YUGTO NG PAGKATUTO AT MGA GAWAING PAMPAGKATUTO

I. Panimula (Mungkahing Oras: unang araw ng unang linggo)

Sa mga natapos na aralin ay natutunan mo ang kahalagahan ng pagmamahal sa bayan at pangangalaga sa kalikasan. Naunawaan mo sa mga araling nabanggit na mahalaga ang pagkakaroon ng paggalang sa mga ito. Sa araling ito, inaasahang lubos na maunawaan mo ang paggalang sa dignidad at sekswalidad ng tao. Matutukoy at masusuri mo rin dito ang mga isyu tungkol sa kawalan ng paggalang sa dignidad at sekswalidad ng tao.

Suriin ang larawan sa ibaba? Matutukoy mo ba kung ano ito? Tama, ito ay sumisimbolo sa isang babae at isang lalaki. Tinutukoy nito ang sekswalidad ng isang tao.

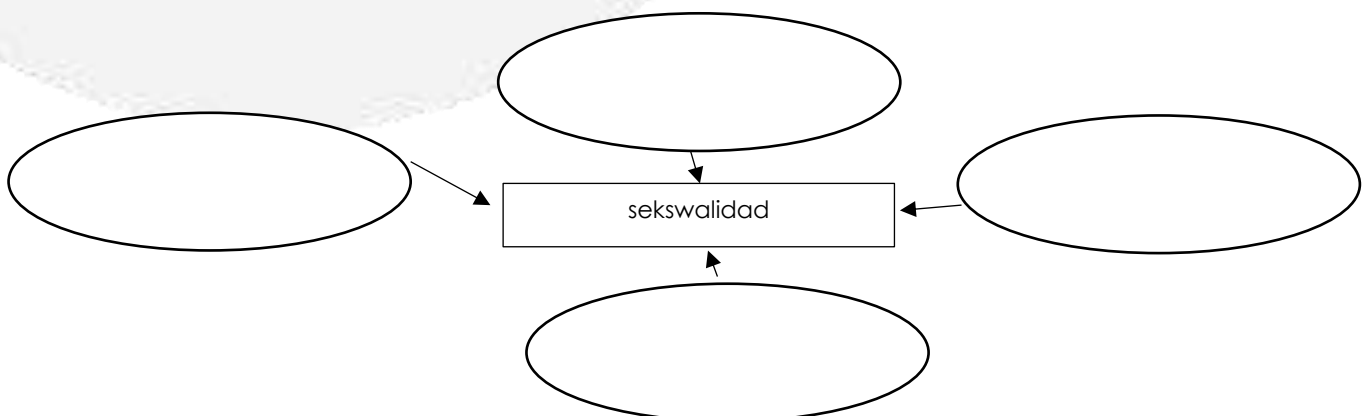

[male female sign symbols - Bing images](#)

Ano ba ang kahalagahan ng seksuwalidad sa buhay? Ano ang nangyayari kapag ito ay naaabuso?

D. Pagpapaunlad (Mungkahing Oras: unang araw ng unang linggo hanggang ikalawang araw ng ikalawang linggo)

Gawain sa Pagkatuto Bilang 1: Isulat mo ang sarili mong pagkaunawa sa salitang "Sekswalidad". Maglagay sa bilog ng mga salitang maiuugnay dito. Gawin ito sa iyong sagutang papel.

IV. YUGTO NG PAGKATUTO AT MGA GAWAING PAMPAGKATUTO

Ngayon ay suriin mo kung tama ang iyong tugon sa nagdaang gawain. Basahin sa **Pagpapalalim** sa pahina 287-297 sa *EsP 10 Learner's Material* tungkol sa kawalan ng paggalang sa dignidad at seksuwalidad.

Natutuhan mo sa Baitang 8 na ang seksuwalidad ng tao ay kaugnay ng kaniyang pagiging ganap na babae o lalaki. Ito ay nangangahulugang magiging ganap kang tao at bukod tangi sa pamamagitan ng iyong pagkalalaki o pagkababae. Bagama't nalalaman ang kasarian ng tao mula pa sa kaniyang pagsilang, malaya ang kaniyang pagtanggap at pagganap sa kaniyang seksuwalidad. Ito ay nararapat na naaayon sa tawag ng pagmamahal at batay sa kaniyang pagkatao sa kabuuan niya - ang pagkakaisa ng katawan at espiritu. Ang seksuwalidad samakatuwid ay isang malayang pagpili at personal na tungkulin na ginagampanan ng tao gamit ang kaniyang katawan at espiritu tungo sa kaniyang kaganapan kaisa ang Diyos

Isyu sa Kawalan ng Paggalang sa Dignidad at Seksuwalidad

Pagtatalik bago ang kasal (Pre-marital sex)

Ang isang lalaki o babae ay nagkakaroon ng kakayahang makibahagi sa pagiging manlilikha ng Diyos kapag tumuntong na siya sa edad ng pagdadalaga o pagbibinata (puberty). Subalit kahit siya ay may kakayahang pisyolohikal na gamitin ito, hindi nangangahulugang maaari na siyang makipagtalik at magkaroon ng anak. Hanggang wala siya sa wastong gulang at hindi pa tumatanggap ng sakramento ng kasal, hindi siya kailanman magkakaroon ng karapatang makipagtalik. Ang pre-marital sex ay gawaing pagtatalik ng isang babae at lalaki na wala pa sa wastong edad o nasa edad na subalit hindi pa kasal.

Pornograpiya

Ang pornograpiya ay nanggaling sa dalawang salitang Griyego, "porne," na may kahulugang prostitute o taong nagbibigay ng panandaliang aliw, at "graphos" na nangangahulugang pagsulat o paglalarawan. Samakatuwid, ang pornograpiya ay mga mahahalay na paglalarawan (babasahin, larawan, o palabas) na may layuning pukawin ang seksuwal na pagnanasa ng nanonood o nagbabasa. Dahil sa pornograpiya, ang tao ay maaaring mag-iba ng asal. Ang mga seksuwal na damdamin na ipinagka-loob ng Diyos sa tao, na maganda at mabuti, ay nagiging makamundo at mapagnasa. Ayon kay Immanuel Kant, nauwi sa kawalang-dangal o nagpapababa sa kalikasan ng tao ang mga makamundong pagnanasa. Kapag ang tao ay nagiging kasangkapan sa seksuwal na pangangailangan at pagkahumaling, lahat ng mabuting layunin sa pakikipagkapuwa ay maaaring hindi na makamit.

Mga Pang-aabusong Seksuwal

Walang pangkalahatang pagpapakahulugan ang maaaring ibigay sa pang-aabusong seksuwal. Sa gitna ng mga pang-aabusong ito, ang nangingibabaw na posisyon ay ang pang-aabuso ay isinasagawa ng isang nakatatanda na siyang pumupuwera sa isang nakababata upang gawin ang isang gawaing seksuwal. Ang pang-aabusong seksuwal ay maaaring paglalaro sa maseselang bahagi ng sariling katawan o katawan ng iba, paggamit ng ibang bahagi ng katawan para sa seksuwal na gawain at sexual harassment. Karamihan sa mga nagiging biktima ng pang-aabusong seksuwal ay ang mga bata o kabataang may mahihinang kalooban, maddaling madala, may kapusukan at kadalasan, iyong mga nabibilang sa mahihirap at pamilyang hiwalay ang mga magulang. Sa gitna ng kanilang pagiging mahina, pumapasok ang mga taong nagsasamantala, tulad ng mga pedophile na tumutulong sa mga batang may mahinang kalooban subalit ang layunin pala ay maisakatuparan ang pagnanasa. Dagdag pa rito, may mga magulang din na sila mismo ang nanghihiyakat sa kanilang mga anak na gawin ito upang magkapera. Ilan sa mga ito ay sila mismo ang umaabuso sa kanilang mga anak.

Prostitusyon

Ang prostitusyon na sinasabing siyang pinakamatandang propesyon o gawain ay ang pagbibigay ng panandaliang-aliw kapalit ng pera. Dito, binabayaran ang pakikipagtalik upang ang taong umupa ay makadama ng kasiyahan seksuwal. kung kaya't madali silang makontrol. Mayroon din naming may maayos na pamumuhay, nakapag-aral ngunit marahil ay naabuso noong bata pa. Dahil dito nawala ang kanilang paggalang sa sarili at tamang pagkilala kung kaya't minabuti na lang nilang ipagpatuloy ang kanilang masamang karanasan. Dahil nasanay na, hindi na nila magawang tumanggi kung kaya't naging tuloy-tuloy na ang kanilang pagpagamit sa masamang gawaing ito.

Gawain sa Pagkakatuto Bilang 2: Sagutin ang mga sumusunod na tanong. Gawin ito sa sagutang papel.

1. Ano-ano ang mga isyung seksuwal na palagi nating naririnig at nababalitaang madalas ay kinasasangkutan ng kabataan?
2. Kung iyong susuriin, batay sa mga natutuhan mo, tama ba ang mga pananaw tungkol sa premarital sex?
3. Nararapat bang makipagtalik ang kabataan kahit hindi pa sila kasal?
4. Ano ang mga maling pananaw ng kabataan sa mga isyung seksuwalidad na kanilang kinakaharap ngayon? Ipaliwanang ang bawat isa.
5. Ano-ano ang mga katotohanan ukol sa dignidad ng tao na nababalewala sa mga isyung tungkol sa seksuwalidad? Pangatwiranan.

E. Pakikipagpalihan (Mungkahing Oras: Una at ikalawang araw sa ikatlong linggo)

Gawain sa Pagkakatatuto Bilang 3: Suriin ang sumusunod na sitwasyon. Tukuyin kung nararapat o hindi ang pagpapasiyang ginawa ng mga tauhan sa kuwento. Isulat ang **N** kung ito ay nararapat at **HN** kung hindi nararapat. Ipaliwanag ang iyong sagot. Isulat ang iyong kasagutan sa sagutang papel.

1. Si Wilson ay nakatira sa kaniyang nanay at amain. Isang araw, pumasok ang kaniyang amain sa kuwarto niya at nagpakita ng mga malalaswang litrato. Hindi mapakali si Wilson at hindi niya alam ang kaniyang sasabihin. Sabi ng kaniyang amain, "Halika rito, anong klaseng lalaki ka?" Kinuha ni Wilson ang babasahin at ito'y kaniyang tiningnan at nagustuhan naman niya ito.
2. Hiniling ng isang kapitbahay ni Mela na kunan siya ng litrato na nakabikini. Sinabi sa kaniyang maaari itong ipagbili sa isang kompanya ng pagmomodelo at kumita ng malaking pera. Tumanggi si Mela at sinabing ang katawan niya ay hindi kailanman maaaring i-display.
3. Si Annie ay 15 taong gulang at miyembro ng mahirap na pamilya. Wala na siyang interes na mag-aral mula ng paulit-ulit siyang pagsamantalahan ng kaniyang amain. Nakilala niya si Merly at niyaya siya nitong umais ng kanilang bahay at magbenta ng aliw. Sumama siya rito at nagsabing lubog na rin naman siya sa putik kung kaya't marapat lang na ito ang kaniyang gawin at kikita pa siya.

Gawain sa Pagkakatatuto Bilang 4: Basahin ang sitwasyon sa ibaba. Itala ang mga isyung kaugnay sa kawalan ng paggalang sa dignidad at seksuwalidad na maaaring mong gawin upang malutas ang suliranin sa kwento. Sagutin ang mga katanungan batay sa kwentong binasa. Isulat ang iyong sagot sa sagutang papel.

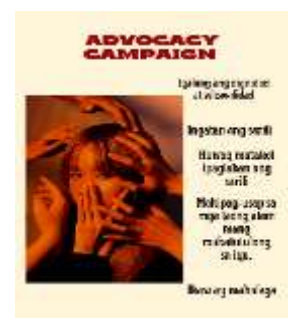
Si Bing ay labis na nag-aalala sa kaniyang matalik na kaibigang si Clarissa. Wala silang lihim na itinatago sa isa't isa. Dahil sa banta ng pandemya, tanging telepono lamang ang kanilang paraan para makapag-usap. Napansin ni Bing na tatlong araw ng hindi sumasali sa klase si Clarisa sa kanilang online class, isang araw ay tumawag ang kaibigan at tinanong niya ito kung may problema ang kaibigan. Hindi inaasahan ni Bing ang biglang paghagulhol ni Clarissa habang sila ay magkausap. Hinayaan lang ni Bing na magsalita si Clarissa. Sabi ni Clarissa, hindi niya nagugustuhan ngayon ang kaniyang hitsura at hindi siya maunawaan ng kaniyang ina ngayon. Naiisip ni Clarissa na maglayas. Nararamdaman ni Bing na may mas mabigat pang dahilan kung bakit ganoon si Clarissa.

Inamin ni Clarissa na hindi na siya masaya sa kanilang bahay. Dagdag pa niya, sa mga nagdaang buwan ay pinagsasabihan siya ng nobyo ng kaniyang ina ng malalaswang salita at marami na ring beses na hinihipuan siya nito. Natatakot siyang sa mga susunod ay masmalala pa ang gawin nito sa kaniya.

Nararamdaman na ni Clarissa na siya ay unti-unting naaabuso ng nobyo ng kaniyang ina ngunit siya ay natatakot na sabihin ito sa kaniyang ina. Hinikayat siya ni Bing na gawin ang pagsabi sa kaniyang ina ng mga nararamdaman. Di nagtagal, nagkasarilingan ang mag-ina at sinabi ni Clarissa ang kaniyang mga naranasan sa nobyo nito. Subalit sinabi ng ina ni Clarissa na binibiro lang siya ng nobyo nito kaya huwag niyang masyadong seryosohin.

1. Ayon sa kwentong iyong nabasa. Ano ang mga isyung may kaugnay sa kawalan ng paggalang sa dignidad at seksuwalidad na nabanggit sa kwento?
2. Ano sa tingin ninyo ang dapat gawin ngayon ni Clarissa?
3. Tama kaya ang gagawin niyang pasiya? Ipaliwanag ang iyong sagot.

Gawain sa Pagkakatatuto Bilang 5: Gumawa ng isang Advocacy Campaign laban sa pang-aabusong seksuwal. Ito ay gagawin sa pamamagitan ng paggawa at pag-aayos ng isang poster na magpapakita ng mga masasamang epekto ng seksuwalidad at ng mga nararapat gawin upang makaiwas. Maaaring gumamit ng mga kagamitang mayroon sa bahay katulad ng marker, Crayola at malilinis na papel. Maaari rin namang gumamit ng mga ginupit na larawan mula sa lumang dyaryo o magasin o mga librong hindi na ginagamit. Ang larawan sa kanan ang halimbawa ng advocacy campaign poster.

Naririto ang rubriks sa pagtatasa sa iyong advocacy campaign poster.

Kraytirya	5	3	1
Nilalaman	Malinaw at buo ang nilalaman ng hinihingi sa poster	May kaunting linaw ngunit hindi buo ang nilalaman ng hinihingi sa poster	Hindi maunawaan ang nilalaman sa poster
Kaayusan	Maayos at malinis ang naipasang poster	May kaunting kaayusan ang naipasang poster	Kulang sa kaayusan at hindi malinis ang poster

Gawain sa Pagkatuto Bilang 6: Tukuyin kung **Tama o Mali** ang mga pahayag sa bawat pangungusap. Isulat ang sagot sa sagutang papel.

1. Kapag ang tao ay nagiging kasangkapan sa sekswal na pangangailangan at pagkahumaling, lahat ng mabuting layunin sa pakikipagkapuwa ay maaaring hindi na matupad. Ang taong ay nagiging kasangkapan ng mga pagnanasa ay hindi na nagpapakatao; bagkus, tinatratrato ang sarili o ang kapuwa bilang isang bagay o kasangkapan.

IV. YUGTO NG PAGKATUTO AT MGA GAWAING PAMPAGKATUTO

2. Ayon sa kasabihan, pre-marital sex raw ay normal at likas na gampanin ng katawan ng tao upang maging malusog siya at matugunan ang pangangailangan ng katawan. Kapag hindi raw ito isinagawa hindi mararating ng tao ang kaganapan ng kaniyang buhay.
3. Ang pakikipagtalik nang hindi kasal ay nagpapahayag ng kawalan ng paggalang, komitment, at dedikasyon sa katapat na kasarian.
4. Ang pang-aabusong seksuwal ay maaaring paglalaro sa maseselang bahagi ng sariling katawan o katawan ng iba, paggamit ng ibang bahagi ng katawan para sa seksuwal na gawain at sexual harassment.
5. Kapag ang tao ay nagiging kasangkapan sa seksuwal na pangangailangan at pagkahumaling, lahat ng mabuting layunin sa pakikipagkapuwa ay maaaring hindi na makamit.

Gawain sa Pagkakatatulo Bilang 7: Magsagawa ng isang panayam tungkol sa isyung kaugnay ng seksuwalidad na nais mong lubos na maunawaan. Dahil sa banta ng pandemya, isagawa lamang ang panayam sa loob ng tahanan, maaaring pumili ng isa sa myembro ng iyong pamilya na may sapat na kakayahan na sagutin ang iyong mga katanungan. Pumili ng taong kakapanayamin na sa palagay mo ay sapat na kakayahang sagutin at gabayan ka sa tama at moral na batayan ng paglinang ng seksuwalidad. Bumuo ng 3-5 na katanungan tungkol sa ilang isyu ng seksuwalidad na gusto mong maliwanagan. Gawin ito sa sagutang papel.

Halimbawa: Isyu ng pakikipag-ugnayan sa katapat na kasarian. Mga pisikal/pisyolohikal na pagbabago sa seksuwalidad na aspekto at iba pa). (halimbawa: ina, ama, kapatid, o sinuman na maaaring magbigay linaw sa iyong katanungan).

A. Paglalapat (Mungkahing Oras: Unang araw sa ikaapat na linggo)

Buuin ang pangungusap gamit ang mga pagpipiliang salita sa loob ng kahon sa ibaba. Gawin ito sa iyong sagutang papel.

Ang seksuwalidad ay nararapat na _____ at _____. Ang Pre-marital sex, Ponograpiya, mga pang-aabusong seksuwal at prostitusyon ay ang mga isyung kaugnay sa kawalan ng paggalang ng _____ at _____ ng tao.

seksuwalidad	dignidad	pahalagahan	isabuhay
--------------	----------	-------------	----------

Bilang kabataan, anong posisyon o mabuting pasiya ang maaari mong gawin bilang paggalang sa seksuwalidad? Ikaw, paano ka tutugon sa mga isyung tungkol sa kawalan ng paggalang sa dignidad at seksuwalidad pagkatapos ng iyong mga nalaman? Handa ka bang tumugon sa pagpuksa ng mga isyung ito upang matigil na ang mga ganitong klase ng pang-aabuso sa seksuwalidad?

V. PAGTATAYA (Mungkahing Oras:)

(Ang mga Gawain sa Pagkatuto para sa Pagpapayaman, Pagpapahusay, o Pagtataya ay ibibigay sa ikatlo at ikaanim na linggo)

VI. PAGNINILAY (Mungkahing Oras: Ikalawang araw sa ikaapat na linggo)

- Ipabatid ang iyong personal na pagtatasa sa kard ayon sa lebel ng iyong performans.

Personal na Pagtatasa sa Lebel ng Performans Para sa Mag-aaral

Pumili ng isa sa mga simbolo sa ibaba na kakatawan sa iyong naging karanasan sa pagsasagawa ng mga gawain. Ilagay ito sa Hanay ng LP o Lebel ng Performans. Basahin ang deskripsiyon bilang gabay sa iyong pagpili:

☆ - Nagawa ko nang mahusay. Hindi ako nahirapan sa pagsasagawa nito. Higit na nakatulong ang gawain upang matutuhan ko ang aralin.

✓ - Nagawa ko nang maayos. Nahirapan ako nang bahagya sa pagsasagawanito. Nakatulong ang gawain upang matutuhan ko ang aralin.

? - Hindi ko nagawa o nahirapan ako nang labis a pagsasagawa nito. Hindi ko nauunawaan ang hinihingi sa gawain. Kailangan ko pa ng paglilinaw o dagdag kaalaman upang magawa ko ito nang maayos o mahusay.

Gawain Sa Pagkatuto	LP	Gawain Sa Pagkatuto	LP	Gawain Sa Pagkatuto	LP	Gawain Sa Pagkatuto	LP
Bilang 1		Bilang 3		Bilang 5		Bilang 7	
Bilang 2		Bilang 4		Bilang 6		Bilang 8	

VII. SANGGUNIAN

Edukasyon sa Pagpapakatao 10, pp. 280 – 298)

Inihanda ni:

Jenny Ross D. Unico
Venesa M. Buen

Sinuri nina:

Jun A. Robles
Clariza G. Terones
Roda M. David
Philips T. Monterola